

تاثیر تسلط محیطی بر انگیزش پیشرفت تحصیلی

مر نضی بابائی

کارشناس رشته حسابداری

ایمیل: Mr.mortezababaei@gmail.com

چکیده

دانش آموزان به عنوان رکن اساسی نظام آموزشی، در دست یابی به اهداف نظام آموزشی کشور، نقش و جایگاه ویژه ای دارند، توجه به این قشر از جامعه از لحاظ آموزشی و تربیتی، باروری و شکوفایی هر چه بیشتر نظام آموزشی و تربیتی جامعه را موجب می‌گردد. یکی از شرایط مؤثر بر یادگیری در میان یادگیرندگان، انگیزه است. وقتی در نظام آموزشی مشکلاتی همچون افت تحصیلی رخ می‌دهد، از انگیزش یادگیرنده، به‌عنوان یکی از علل مهم یاد می‌شود. در کاربردهای آموزشی انگیزش، به تعابیر مختلفی از قبیل انگیزش تحصیلی یا انگیزش یادگیری برخورد می‌کنیم و صاحب‌نظران منبع این انگیزش را گاهی درونی و گاهی بیرونی می‌دانند (کلارک و شروت، ۲۰۲۰). تسلط محیطی بر این نکته تاکید دارد که، برای ایجاد و حفظ محیط کاری و خانوادگی مطلوب هر شخصی، همواره به نیروی خلاقه او احتیاج است. جامعه آماری پژوهش دانش آموزان مقطع ابتدایی پایه پنجم پسرانه منطقه ۶ تهران که برابر با ۴۶۰ دانش آموز می‌باشد، با توجه مشخص بودن حجم جامعه آماری، برای نمونه گیری از جدول مورگان استفاده شد و نمونه آماری برابر با ۲۱۰ دانش آموز پسر پایه پنجم به دست آمد. روش نمونه گیری تحقیق حاضر تصادفی ساده است.

نتایج نهایی تحقیق نشان می‌دهد که **تاثیر تسلط محیطی دانش آموز بر انگیزش پیشرفت تحصیلی با نقش میانجی هدف گرایی تحصیلی** **کلمه های کلیدی:** تسلط محیطی، انگیزش پیشرفت تحصیلی، هدف گرایی تحصیلی

۱-مقدمه

با استفاده از داده‌های کل مشخص کرد (الکسیک و همکاران، ۱، ۲۰۲۲). رایان و گرولنیک (۲۰۱۵)، دانش‌آموزان دبستانی را در مورد سطح حمایت از خودمختاری دانش‌آموزان در کلاسهای درس مورد بررسی قرار دادند. محققان دریافته‌اند که میانگین کلاس در این معیار مقدار قابل توجهی از واریانس را در نمرات فردی (۱۶٪) پیش بینی می‌کند (شالوکی و همکاران، ۲۰۲۲). تعداد کمی از محققین، هم ادراکات فردی و هم مجموعه‌های کلاسی را در نظر گرفتند، اما در تحلیل‌های جداگانه. با این حال، انجام هر یک از این انتخابها، ساختار ذاتاً تو در تو داده‌های محیط کلاس درس را نادیده می‌گیرد. با توجه به اینکه افت تحصیلی می‌تواند چنین تأثیرات ناتوانکننده‌ای بر رشد اجتماعی و عاطفی دانش‌آموزان و احساس کنترل داشته باشد و رفتارهای اجتنابی را ترویج می‌کند، درک عواملی که می‌توانند تمایلات انگیزش پیشرفت را توضیح دهند از اهمیت بالایی برخوردار است. یک عامل آسیب‌پذیری است که قبل از وقوع یک رویداد منفی فعال یا در حال حرکت است و می‌تواند تأثیر مستمری بر عملکرد افراد مستعد عدم هدفگرایی تحصیلی است. یک از عوامل مهمی که بر نتایج تحصیلی تأثیر به‌سزایی دارد جهت گیری هدف دانش‌آموزان است. جهت‌گیری هدف در واقع، به‌عنوان جهت‌گیری‌های موقعیتی برای عمل در یک تکلیف پیشرفت تعریف می‌شود. برخلاف اهداف آموزشی که مبنای تشابهات فردی است، جهت‌گیری هدف مبنای تفاوت‌های فردی در موقعیت‌های تحصیلی است و بر اساس آنها می‌توان میزان موفقیت فرد را در این‌گونه موقعیت‌ها پیش‌بینی نمود (سهرابی و همکاران، ۱۳۹۸).

چندین محقق استدلال کرده‌اند که انگیزش پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان می‌تواند تحت تأثیر تسلط محیطی دانش آموز که با آنها مواجه می‌شوند، می‌باشد. ادراک دانش‌آموزان از اهداف معلمانشان برای یادگیری که از طریق پاسخ به دانش‌آموزان، انتخاب تکالیف یادگیری و ارزیابی‌ها و خطمشی نمره دهی منتقل می‌شود، ممکن است تغییر کند. جهت‌گیری‌های اولیه دانش‌آموزان نیز بر ادراک آنها از اهداف معلم تأثیر می‌گذارد. البته، اهداف برای یادگیری تنها اهداف برجسته دانش‌آموزان نیستند. دانش‌آموزان، باید زمینه‌های همسالان و فشارهای والدین را در انتخاب از بین اهداف گاه رقابتی در نظر بگیرند. از آنجایی که به نظر می‌رسد روابط بین این متغیرها در طول زمان تکامل می‌یابد، برای محققان بسیار مهم است که از طرح‌های طولی برای مطالعه جهت تأثیر استفاده کنند. تا به امروز، مطالعات کمی از این رویکرد برای تسلط محیطی دانش آموز بر انگیزش پیشرفت تحصیلی استفاده کرده‌اند، بنابراین این پژوهش به دنبال پاسخ به این سؤال است که آیا تسلط محیطی دانش آموز بر انگیزش پیشرفت تحصیلی با نقش میانجی هدفگرایی تحصیلی تأثیر دارد؟

۲- مبانی نظری تحقیق:

هدف گرایی تحصیلی: جهت‌گیری که فرد در انتخاب اهداف تحصیلی و برخورد با تکالیف مرتبط با یادگیری دارد، به صورت ناخودآگاه می‌باشد. هدف گذاری تحصیلی در پیش بینی و درک افراد در موقعیت‌های تحصیلی و پیشرفت آن‌ها تأثیر دارد.